Näringsdepartementet
Statssekreterare Jöran Hägglund
103 33 STOCKHOLM

Stockholm den 27 september 2007

REGELFÖRENKLING

Inledning

Plast- & Kemiföretagen (nedan P&K) gav den 20 mars i år in en första skrivelse om regelförenkling till Näringsdepartementet. I skrivelsen (Bilaga 1) ger P&K sin övergripande syn på frågan om regelförenkling samt beskriver översiktligt områden och frågekomplex som är av särskild betydelse för medlemsföretagen. Sedan skrivelsen gavs in har P&K fortsatt dialogen med medlemsföretagen i syfte att närmare identifiera deras intressen och lämna mer konkreta ändringsförslag.

Arbete med regelförenkling är snarare en process än ett projekt och frågan kommer för överskådlig tid att vara aktuell för både lagstiftaren, myndigheter och enskilda. Denna skrivelse skall därför inte ses som en slutpunkt för P&K:s arbete med frågorna.

Vi vill också framhålla att vi har tagit del av både regeringens redovisning i juni 2007 av det första steget i arbetet och av relevanta myndigheters arbete och inlagor.

Mot denna bakgrund vill P&K härmed inkomma med kompletterande uppgifter och synpunkter och hoppas att de skall kunna tas tillvara i regeringens fortsatt mycket viktiga arbete med regelförenkling.

1. Yttre miljö

Allmänt

Majoriteten av aktuella frågor inom denna sektor ligger inom Naturvårdsverkets (SNV) ansvarsområde och verket spelar en mycket central roll i regelförenklingsprojektet. P&K har också med stort intresse tagit del av verkets första rapport till regeringen och kan i princip instämma i allt vad som där uttalas och föreslås. Detta gäller till att börja med de mer eller mindre konkreta regelförändringsförslag som lämnas. Men minst lika intressanta och positiva är de ändringar i arbetsmetodik m.m. och grundinställning till bl.a. EU och harmonisering som signaleras i rapporten. P&K har också deltagit i den dialog med näringsliv och andra myndigheter som SNV har initierat inom ramen för arbetet med regelförenkling. Initiativet är mycket positivt och signalerna hittills indikerar en genuin vilja att få del av synpunkter och förslag från näringslivet och andra intressenter. Inom ramen för dialogen har SNV redogjort för sitt fortsatta arbete med regelförenkling och även redovisat förslag man överväger att lämna till regeringskansliet. Det kan givetvis inte uteslutas att dessa förslag ändras under den fortsatta processen men P&K vill ändå framhålla att det som framkommit hittills har varit mycket positivt och om förslagen genomförs, bedömer vi att de skulle bidra till en påtaglig förenkling av företagens vardag, bl.a. i administrativt hänseende.

Utan att för den skull upprepa vad som redan sagts i tidigare rapporter och skrivelser, vill vi lyfta fram några särskilt viktiga punkter inom området yttre miljö.

Genomgång av gällande regelverk – utvärdering av eventuell ”överimplementering”

Det kan inte nog betonas hur viktig denna fråga är. Svenska särregler skapar problem och onödiga merkostnader och detta även om de ligger på samma ”ambitionsnivå” som hos övriga EU-länder. För alla de företag som på något sätt är verksamma i flera länder (genom etableringar eller gränsöverskridande handel) skapar det ett betydande byråkratiskt merarbete om reglerna skiljer sig åt alldeles oavsett ambitionsnivå. Om de svenska särreglerna dessutom ställer längre gående krav och/eller begränsar berörda verksamheter mer än i konkurrentländerna, ökar det givetvis skillnaden i konkurrensförutsättningar. SNV har själv lyft fram denna aspekt på regelförenkling och P&K vill bara framhålla vikten av att detta nu också genomförs på alla normnivåer. För företagens del har det ingen betydelse om särkraven kommer in på lagnivå eller på någon lägre normnivå varför hela regelkomplexet måste analyseras.

Vi har inte inom P&K haft möjlighet att genomföra en sådan systematisk analys och utvärdering som bör komma till stånd men vill ändå i detta skede lyfta fram några områden/frågor som bör ses över inom ramen för det kommande arbetet. Punkterna nedan återges utan inbördes prioritering.

- Kvalitetsnormen för NOx i luft enligt förordning (2001:527) om miljökvalitetsnormer för utomhusluft innehåller svenska tilläggskrav beträffande tim- och dygnsmedelvärden.
- Tröskelvärdena för avgivande av emissionsdeklaration i föreskriften (NFS 2006:9) om miljörapport avviker från EU:s motsvarande krav.
- Kravet på djupt bergförvar av kvicksilver är en svensk särlösning som ger upphov till stora praktiska problem och mycket höga merkostnader för berörda företag. Nu när EU har uppmärksammat kvicksilverfrågans betydelse och utvecklar en gemensam strategi föreligger inte några som helst skäl för Sverige att hålla sig med en särreglering på detta område.
- Förordningen (2001:512) om deponering av avfall innehåller flera överimplementeringar i jämförelse med det bakomliggande deponeringsdirektivet. Bland dessa kan nämnas exempelvis att kraven på tjocklek på geologiska barriärer är ”bör-krav” i direktivet men ”skall-krav” enligt förordningen. Andra exempel är kravnivåerna avseende tillåtna lakvattenmängder från sluttäckt deponi och tidsgränsen för ansvaret för avslutad deponi där det i förordningen sägs ”minst” 30 år medan det i direktivet sägs "så länge den utgör en risk".
- Implementeringen av det s.k. ramdirektivet för vatten. Såväl förordning som Naturvårdsverkets gällande och kommande föreskrifter bör granskas närmare i syfte att identifiera eventuella överimplementeringar.
- Kraven på tillstånd vid transport av avfall bör ses över. Kraven är i vissa delar överimplementering och kan ersättas med ett anmälnings- och registreringsförfarande.
- Den dubbelreglering som i vissa avseenden förekommer beträffande s.k. Seveso-anläggningar i miljöbalken och i lagen (1999:381) om åtgärder för att förebygga och begränsa följderna av allvarliga kemikalieolyckor, är svenska särlösningar och bör avvecklas.

Tillståndsprövning

Redan i vår tidigare skrivelse lyfte vi frågan om tillståndsprövningen enligt miljöbalkens regler om miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet och det finns anledning att nu återkomma till denna. Behovet av förenklingar är mycket stort och det finns också ett betydande utrymme för sådana utan att man behöver komma på kollisionskurs med gällande EU-lagstiftning eller sänka ambitionsnivån

med avseende på skyddet för hälsa och miljö. Frågan har också uppmärksammats av andra aktörer och bl.a. Svenskt Näringsliv (nedan SN) har arbetat intensivt med denna. Enligt uppgift pågår också bl.a. inom Nutek ett arbete med att se över tillståndsprocesserna ur ett regelförenklingsperspektiv.

P&K har tagit aktiv del i SN:s arbete med frågorna och begränsar sig i detta skede till att mycket starkt framhålla behovet av förändringar och hänvisa till de konkreta förslag som redan tidigare har presenterats av SN.

Avfall

Avfallsområdet är ytterligare ett område av mycket stor betydelse för P&K:s medlemsföretag och där vi redan i skrivelsen av 20 mars i år (se bilaga 1) pekade på några konkreta ändringar och åtgärder som bör vidtas. Vi kan nu bara konstatera att vi i den fortsatta dialogen med medlemsföretagen har fått starkt stöd för dessa synpunkter och förslag.

Både företag och tillsynsmyndigheter vittnar om regelverkets omfattning och komplexitet. Fokus framöver bör vara att 1) inte införa ytterligare regler inom området, 2) se över och förenkla de regler som finns, och 3) prioritera vägledning så att likformig tillämpning och tillsyn främjas. Det kan enligt vår uppfattning nu också vara tillfälle att utreda om inte det som tidigare setts som kompletterande regler inte mer är att betrakta som ”dubbelreglering”. En sådan analys torde ge vid handen att bl.a avfallsskatten har spelat ut sin roll.

En kompletterande synpunkt av mer allmän karaktär är att avfallsregleringen måste ha rätt fokus i meningen att syftet måste vara att på enklast och minst kostsamma sätt åstadkomma ett ur hälso- och miljösynpunkt riktigt omhändertagande av uppkommet avfall.

Rapporteringskrav

När det gäller rapporteringskraven återkommer vi nedan under p 4.

2. Kemikalier

Kemikaliereglerings är givetvis av centralt intresse för P&K:s medlemsföretag och även inom detta område finns en hel del att göra. Lagstiftningen är redan, som en följd av EU:s gemensamma kemikaliereglering REACH, föremål för översyn av utredningen M 2007:01 och P&K vill inledningsvis betona vikten av att denna översyn görs med regelförenklingsperspektivet som en viktig del.

En översyn som är betingad av införandet av gemensamma EU-regler kan genomföras med olika utgångspunkter. Antingen går man in i arbetet med utgångspunkten att Sverige, så långt det är möjligt, skall behålla nuvarande bestämmelser oberoende av tillkommande EU-regler eller så sker översynen med en mer öppen attityd till alternativa regleringar och med ambitionen att åstad-komma ett regelverk som kombinerar en tillräckligt hög skyddsnivå med förutsättningar att fungera i praktiken. Enligt P&K:s uppfattning har implementering av och/eller anpassning till EU-regler schablonmässigt och alltför ofta skett med den förstnämnda utgångspunkten, dvs att så långt det bara är teoretiskt möjligt behålla alla existerande svenska regler. Detta ger ofta en mycket splittrad bild med stora tillämpningsproblem för företag och andra som har att leva med regelverket.

Kemikaliereglerings i Sverige och internationellt är omfattande och mycket komplicerad i sig och ingen har att vinna på att göra lagstiftningen ännu svårare utöver vad REACH kommer att innebära. Den nu aktuella översynen måste därför ske med utgångspunkten att faktiskt rensa bort svenska särregler så långt det överhuvudtaget är möjligt i syfte att åstadkomma en verkligt harmoniserad lagstiftning. I den mån man anser sig finna brister i den gemensamma kemikaliepolitiken bör ansträngningarna inriktas på att avhjälpa dessa på europanivå och inte på att behålla eller införa svenska särregleringar. Som komplement till REACH-utredningen bör därför KemI ges i uppdrag att, på samma sätt som Naturvårdsverket har för avsikt att göra inom sitt ansvars-område, gå igenom all övrig kemikaliereglering och rensa bort svenska särlösningar. Endast om objektiva och tillräckligt starka skäl kan anföras bör det överhuvudtaget komma ifråga att behålla svenska särlösningar.

Konkreta förenklingsförslag

- Produktregistret

Produktregistret kommer i och med ikraftträdandet av REACH att ha spelat ut sin roll i sin nuvarande form. Samtidigt är reglerna utomordentligt arbetskrävande och medför betydande administrativa kostnader för företagen. Det kan starkt ifrågasättas om det överhuvudtaget kommer att finnas behov av ett nationellt register av produktregistrets typ när väl REACH är fullt ut implementerat men där befinner vi oss inte ännu. Det finns dock både anledning och möjlighet att nu stöpa om registret i grunden. Detta arbete bör ha följande huvudsakliga inriktning.

- De uppgifter som krävs in skall begränsas till vad som (verkligen) krävs för tillsynen.
- Dubbelrapportering skall undvikas innebärande att alla uppgifter som lämnas enligt REACH skall hämtas därifrån av myndigheterna. Det bör i sammanhanget också övervägas om det finns förutsättningar att i någon form samordna uppgiftslämnandet med vad som sker inom ramen för tull- och införselhantering.
- Samordning med registren i Danmark och Norge skall ske. Antingen genom informationsöverföring mellan registren eller i vart fall genom användande av en gemensam blankett.
- Möjlighet att lämna uppgifterna elektroniskt måste utvecklas.
- Uppdateringar och ändringar skall kunna begränsas till de delar/uppgifter som faktiskt har ändrats och inte som idag innebära att samtliga uppgifter måste föras in på nytt.

Det bör även kunna ske en samordning med uppgiftslämnandet till Giftinformationscentralen (GIC). Lämpligen sker detta på så sätt att uppgifter som lämnas till Produktregistret kan lämnas vidare till GIC för de företag som har givit sitt medgivande till detta. Övriga företag får själva ombesörja rapportering till GIC.

- Krav på tillstånd för överlåtelse m.m. av vissa farliga kemikalier

Nuvarande tillståndskrav torde i vissa delar vara onödigt långtgående. Dessutom är systemet med regionala tillståndsmyndigheter orimligt omständligt. Systemet bör ses över utifrån följande utgångspunkter.

- Krav på tillstånd skall begränsas till vad som är nödvändigt med avseende på både omfattning och frekvens
- Tillstånd skall meddelas centralt eller i vart fall för flera anläggningar samtidigt oberoende av var i landet dessa finns

- Regleringen av säkerhetsdatablad (SDB) är onödigt omständlig och i vissa delar otydlig. Behovet av förenkling och internationell samordning är betydande och Sverige bör engagera sig internationellt för att förbättra regelverket. SDB är en utomordentligt viktig informationsbärare i tillverknings- och distributionskedjan men med nuvarande regelverk är risken uppenbar att bladen inte får den praktiska betydelse i användarnas riskbegränsningsarbete som är avsedd. Alltför mycket kraft måste inriktas på att uppfylla formella krav istället för att åstadkomma blad som kan förstås och användas praktiskt av de relevanta målgrupperna.

- Implementeringen av RoHS och WEE-direktiven måste ses över.

Regleringen är utomordentligt viktig för företag inom många branscher men är tyvärr i vissa delar närmast oläslig. För många mindre företag torde det i praktiken vara omöjligt att utläsa vad som gäller ifråga om förbud m.m. för användning av vissa farliga kemikalier i produkter.

- Den nationella biocidregleringen bör ses över i syfte att dels klargöra regelverket och dess gränser mot bl.a. växtskyddsregleringen, dels undanröja eventuella svenska särlösningar.

- Kravet på utredningsöversikt enligt 5 kap. KIFS 1998:8 har spelat ut sin roll och bör avskaffas.

- Det saknas anledning att utöka egenkontrollförordningen (1998:901) med krav på ämnesspecifika kemikalieförteckningar för de kemiska produkter som används i verksamheten. Syftet med detta förslag, dvs att kunna riskbedöma användningen av de aktuella ingående farliga ämnena, kommer att uppnås helt och hållet i och med införandet av REACH.

- Tillsynsregleringen och –verksamheten är av mycket stor betydelse för företagen. En ökad centralisering av tillsynsfunktionerna skulle avsevärt förbättra möjligheterna att tillgodose kraven på teknisk och juridisk kompetens och samtidigt öka förutsättningarna för en likformig tillämpning över landet. Problemen med flera myndigheter som utövar tillsyn över samma företeelser skulle också kunna undanröjas. Intill dess en sådan utveckling kan komma igång – vilket av både politiska och andra skäl torde komma att dröja – krävs det att KemI ökar sina insatser för att följa upp och stödja lokala och regionala tillsynsmyndigheter för att på det sättet höja kompetensen och öka likformigheten. Gränsdragningen mellan olika myndigheters tillsynskompetens bör också ses över så att dubbleringar kan undvikas.

3. Transport av farligt gods

Transport av farligt gods är ett annat regelkomplex som har mycket stor betydelse för P&K:s medlemsföretag. Inslaget av internationella regler är stort och utrymmet för förenkling i form av direkt avreglering etc. är begränsat. Däremot finns andra åtgärder som kan vidtas för att ändå underlätta företagens vardagliga hantering av regelverket.

Konkreta förenklingsförslag.

- Slå ihop ADR och RID till en föreskrift. Detta kan göras antingen på nationell nivå (som redan har gjorts i Norge och Tyskland) eller, ännu hellre, på Europanivå.

- Bifoga föreskrifterna i elektronisk form (CD-skiva) till ADR/RID-boken för att göra föreskrifterna mer tillgängliga och lätthanterliga.

- Förbättra sökbarheten i ADR/RID genom att införa namnregister och möjlighet att söka på nyckelord (på liknande sätt som gjorts i IATA:s regler för flygtransport av farligt gods.
- Markera var ändringar gjorts när reviderade föreskrifter kommer (ett streck eller en stjärna i kanten vid de paragrafer eller UN-nummer som är nya eller har ändrats sedan tidigare utgåva skulle underlätta arbetet väsentligt för företagen).
- Harmonisera lastsäkringsreglerna inom EU. Idag finns bara nationella bestämmelser, och dessa kan ibland ställa till problem vid gränsöverskridande transporter.
- Harmonisera reglerna för hur brandsläckare ska märkas. Enligt ADR/RID ska brandsläckare vara märkta med uppgifter om datum för nästa inspektion eller längsta tillåtna användningstid. I den svenska standarden SS 3656 för underhåll och omladdning av handbrandsläckare gäller att datum för senaste utförda underhåll ska framgå av etiketten. Dessutom ska datummärkningen anges på olika sätt. Enligt svenska standarden ska det ske med år/månad, i ADR/RID gäller månad/år.
- Kontrollera brandsläckare i samband med transportfordons årliga kontrollbesiktning.
- Förenkla märkningar av transportgodkända förpackningar så att märkningen blir densamma som den förpackningsgrupp de är godkända för, dvs I, II och III i stället för X, Y och Z.
- Förenkla reglerna för beräkning av högsta tillåtna fyllnadsgrad för transportförpackningar.
- Förenkla reglerna för värdeberäknad mängd explosivämnen.

Som framgår är det en hel palett av åtgärder varav flera kan tyckas vara väldigt enkla och/eller direkt ointressanta. Samtidigt kan det konstateras att de problem som pekas på är av mycket stor betydelse för företagen i deras dagliga verksamhet.

4. Övrigt

Rapporterings- och statistikkrav

Ett av de områden som fått särskild uppmärksamhet i vår dialog med medlemsföretagen är krav på statistik och annan rapportering. Den allmänna uppfattningen bland företagen är dels att kraven många gånger är orimligt omfattande, dels att det brister i samordningen mellan olika myndigheter. Man upplever att myndigheterna många gånger frågar om uppgifter som redan har lämnats om än till en annan myndighet och/eller i ett något annorlunda format. Vidare har företagen under senare tid upplevt en tydlig ökning i antalet ”kartläggningskampanjer” och dylika initiativ från lokala och/eller regionala tillsynsmyndigheter där dessa efterfrågar mer eller mindre omfattande utredningar/redovisningar från företagen. Myndigheterna har förvisso vissa möjligheter att begära in denna typ av uppgifter men knappast i den omfattning som har förekommit. Inte sällan görs framställningarna till företagen också i sådan form att dessa får uppfattningen att alla krav är tvingande. En bättre styrning från centralt håll och bättre disciplin från regionala och lokala myndigheter både vad avser omfattning och genomförande efterfrågas när det gäller denna typ av initiativ.

Detta är dock ett område som behandlas särskilt av NNR och, i viss mån, av SN varför P&K begränsar sig till att hänvisa vad som anförts av dessa organ.

Avslutningsvis vill vi beträffande en av våra delbranscher, nämligen fyrverkeri-branschen, hänvisa till Bilaga 2 vari redogörs för vissa problem med och brister i nuvarande regelverk och lämnas förslag till förändringar.

Med vänliga hälsningar
Plast- & Kemiföretagen

Owe Fredholm

Bilaga 1

Näringsdepartementet
Statsekreterare Jöran Hägglund
103 33 STOCKHOLM

Stockholm den 20 mars 2007

Regelförenkling

0. Sammanfattning

Plast- & Kemiföretagen (nedan P&K) har med stor tillfredsställelse noterat regeringens ambitioner inom regelförenklingsområdet och vill i detta skede av processen sammanfattningsvis ge följande bidrag till arbetet.

- Det politiska trycket på regelförenklingsarbetet måste upprätthållas
- Anslaget måste omfatta mycket mer än rena ”blankettfrågor”
- I princip alla typer av åtgärder som kan förenkla företagens vardagliga arbete med regeluppfyllnad bör prövas inom ramen för regelförenklingsarbetet, såsom
    - direkt avreglering i form av upphävande av regler
    - ökad harmonisering med internationella regelverk (i första hand inom EU men även i ett bredare perspektiv) och avveckling av svenska tilläggskrav och andra särregleringar
    - förbättrad tillgänglighet till gällande regler både rent ”fysiskt” och språkligt
    - ökad samordning mellan myndigheter
- Inriktningen och målsättningen bör vara att så långt möjligt åstadkomma förenkling och effektivisering utan att ge avkall på ambitionsnivån i regelverken även om det i vissa fall också kan finnas skäl att ifrågasätta och pröva proportionaliteten i gällande regelverk
- För framtiden krävs också förändringar i lagstiftningsklimatet och –processen med bl.a ökad harmonisering och förbättrade konsekvensanalyser som viktiga ingredienser
- När det gäller branschövergripande frågor och områden hänvisas i huvudsak till Svenskt Näringsliv och Näringslivets Nämnd för Regelgranskning (NNR). P&K fokuserar på områden/frågor som är mer branschspecifika till sin karaktär och/eller särskild betydelse för medlemsföretagen. Av dessa vill vi redan nu lyfta fram bl.a. ;

- miljöbalkens tillståndssystem för miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet
- regleringen av kemiska produkter i miljöbalken och därtill kopplade förordningar och föreskrifter
- avfallsregleringen
- regelverket för transport av farligt gods

1. Inledning

Inledningsvis vill Plast- & Kemiföretagen (nedan P&K) ta tillfället att uttrycka sin stora tillfredsställelse med att regeringen nu har beslutat ta ytterligare steg i arbetet med regelförenkling. Frågan har funnits på agendan vid flera tidigare tillfällen men har då, som vi uppfattat det, saknat den starka politiska uppbackning som krävs för att arbetet skall kunna bli framgångsrikt och som vi uppfattar föreligger nu.

Väl medvetna om att det i regeringsuppdraget talas om att reducera företagens administrativa kostnader för regeluppfyllnad vill P&K ändå framhålla vikten att arbetet inte stannar vid rena ”blankettfrågor”. Rapporteringskrav och andra administrativa krav är förvisso viktiga och medför mycket betydande kostnader för både företag och andra verksamhetsutövare men också för de myndigheter som skall hantera informationsflödet. Det finns inom området också ett betydande utrymme för förenklingar vilket givetvis skall tas tillvara.

Regelförenkling inbegriper dock mycket mer. Regeringens ambition denna gång bör vara att undersöka alla möjligheter som finns att, med bibehållna skyddsnivåer i lagstiftningen, förenkla företagens vardag och därmed frigöra resurser – ekonomiska och andra – för viktigare ändamål.

Det är vidare helt centralt att regeringens ambitioner inte stannar vid att göra en översyn av nuläget och vissa justeringar i nuvarande regelverk. Detta måste kombineras med en verklig attitydförändring när det gäller ett antal viktiga frågor som har koppling till lagstiftning och lagstiftningsprocessen. Utan en sådan förändring av den grundläggande inställningen till lagstiftning och annan reglering kommer problemen snart att vara tillbaka.

P&K välkomnar således regeringens ambitioner inom området och avser givetvis att bidra efter bästa förmåga. När det gäller P&K:s eget arbete kommer detta att fokuseras på områden av mer branschspecifik karaktär. All lagstiftning är förvisso av mycket stor betydelse för P&K:s medlemsföretag, inte minst de generella regelverken inom exempelvis skatte- och miljöområdena, men i dessa delar avser vi att bidra i första hand genom vårt arbete tillsammans med Svenskt Näringsliv och Näringslivets Nämnd för Regelgranskning (NNR). Vidare vill vi framhålla att P&K inte överhuvudtaget arbetar med arbetsgivar- och arbetstagarfrågor varför vår tystnad i dessa avseenden inte skall tolkas som att det inte föreligger några problem.

Enligt P&K:s egen arbetsplan kommer tyngdpunkten att ligga under våren då vi avser att genomföra en riktad enkätundersökning för att fånga upp medlems regelrelaterade problem. Våra konkreta förenklingsförslag kommer således att presenteras först längre fram i vår. Som har konstaterats ovan är frågan emellertid inte ny och den har också diskuterats med medlemsföretagen tidigare. Vi vill därför redan i detta skede redogöra för vår grundinställning till detta inte helt lätta frågekomplex samt lyfta fram vissa för oss prioriterade områden/frågor och förslag. Till viss del innebär redovisningen nedan möjligen att ”slå in öppna dörrar” men vi vill ändå ta tillfället att, bl.a. som en bakgrund till de konkreta förslag som vi avser att lämna senare i vår, ge en övergripande ”programförklaring” för P&K:s och våra medlemsföretags räkning.

2. Vad bör rymmas inom regelförenkling?

Som har påpekats tidigare måste regelförenklingsarbetet omfatta mycket mer än rent administrativa krav på rapportering m.m. och regeringen bör inom ramen för detta projekt vara öppen för i princip alla typer av förändringar som kan förenkla företagens vardag. Som framgår nedan kan detta åstadkommas genom ett antal olika typer av åtgärder och det är viktigt att regeringen nu håller dörren öppen för alla dessa.

Gemensamt för flera av punkterna nedan är att de väcker frågan om förenkling är liktydigt med sänkt ambitionsnivå med avseende på skyddet för människors hälsa och miljön. Så behöver det enligt vår uppfattning alls inte vara. Det finns ett betydande utrymme för regelförenkling i den breda bemärkelse P&K vill se utan att man för den skull behöver göra avkall på ambitionsnivån i regelverken. En bibehållen ambitionsnivå bör också vara utgångspunkten för arbetet. Många förenklingar kommer också i själva verket att skapa utrymme för miljöförbättringar i det att både verksamhetsutövare och myndigheter kan nyttja sina resurser på faktiska åtgärder istället för på administrativ hantering.

Det finns emellertid också regler och regelkomplex där det faktiskt kan finnas anledning att ifrågasätta ambitionsnivån eller i varje fall inte utesluta förändringar bara på den grunden att de påstås kunna innebära en sänkt ambitionsnivå. Exempelvis måste den miljönytta som kan uppnås med en viss regel givetvis stå i rimlig proportion till kostnaderna för att uppfylla densamma. Denna proportionalitetsprincip har inte alltid beaktats i tidigare lagstiftning och det finns enligt vår uppfattning regler där en viss sänkning av ambitionsnivån kan vara både acceptabel och motiverad. Även om utgångspunkten således skall vara att bibehålla aktuella skyddsnivåer i lagstiftningen bör regeringen ändå vara öppen för att i vissa fall pröva proportionaliteten i gällande regelverk.

<u>Avreglering</u>

Ren avreglering i betydelsen avskaffande av krav är givetvis en viktig del i ett regelförenklingsperspektiv. Detta är enligt vår uppfattning aktuellt för exempelvis krav på rapportering enligt miljöbalken (se nedan). Även inom kemikalieområdet finns, trots

den stora andelen internationellt harmoniserade regler, utrymme för avreglering när det gäller bl.a. produktregistret.

Ökad harmonisering – avveckling av svenska särregleringar

En allt större del av vår lagstiftning, och då inte minst inom miljö- och kemikalieområdet, kommer från EU vilket innebär att utrymmet för nationella särlösningar och tilläggskrav är, eller i vart fall borde vara, begränsat. EU:s lagstiftning är förvisso inte alltid bra och det pågår också ett ambitiöst arbete på den nivån för att förbättra och förenkla lagstiftningen. Där förväntar vi oss att Sverige tar en aktiv och pådrivande roll.

Det finns även insatser att göra på nationell nivå. Alltför ofta i tidigare lagstiftningsarbete synes lagstiftaren, myndigheter och vissa andra intressenter haft den mer eller mindre uttalade grundinställningen att det alltid finns behov av svenska särregleringar och tilläggskrav. När EU-regler och annan internationellt utarbetad lagstiftning har implementerats i Sverige har frågan, något tillspetsat, endast varit hur mycket och på vilket sätt reglerna skall skärpas ytterligare i Sverige. Någon egentlig analys av behovet av särregleringar och tilläggskrav och av konsekvenserna av dessa har inte gjorts utan det synes ofta ha handlat om en rent politiskt betingad reflex att kraven alltid skall skärpas ytterligare på svensk nivå.

Mot denna bakgrund bör regeringen inom ramen för det nu aktuella arbetet dels begära att fackdepartement och myndigheter kartlägger tilläggskrav och särregleringar i nuvarande lagstiftning, dels analysera huruvida det finns sakliga skäl för dessa krav samt, för det fall tillräckliga skäl inte föreligger, avveckla särkraven.

Förbättrad tillgänglighet

Okunskap om gällande regler är inget försvar för företag och företagare. Även de minsta företagen har att hantera en utomordentligt stor regelbörda och det kan nog konstateras att uppgiften ibland kan bli övermäktig. Företagen har helt enkelt inte alltid kunskap om alla de regler de har att tillämpa och om de har lyckats skaffa den nödvändiga överblicken så har det oftast krävt mycket stora insatser. En del i problemet är att reglerna är svåra att hitta för företagen/företagarna. En annan del är att reglerna många gånger är utomordentligt svåra att förstå. Det finns många ”avskräckande” exempel, bl.a. implementeringen av de s.k. RoHS och WEE-direktiven, kan framhållas där även experter inom området har utomordentligt svårt att mejsla ut vad reglerna i praktiken innebär.

Flera myndigheter har förvisso vidtagit åtgärder för att öka tillgängligheten genom att bl.a. publicera delar av regelverket på sina hemsidor (eller via länksystem) men

problemen är långtifrån lösta. En viktig del i det fortsatta regelförenklingsarbetet är därför att på alla tänkbara sätt öka tillgängligheten till regelverken både rent ”fysiskt” men också språkligt.

Här ryms också frågan om sammanslagning av regelkomplex, inte minst på nivån myndighetsföreskrifter. Alltför ofta har ansvarsfördelningen mellan svenska myndigheter inneburit att EU-regler har måst implementeras i flera helt eller delvis parallella regelverk vilket givetvis har skapat förvirring och oklarhet.

Ökad samordning mellan myndigheter

Regelförenkling bör enligt vår uppfattning också inbegripa vissa tillämpningsfrågor, bl.a. tillsyn. Det finns enligt vår uppfattning ett betydande utrymme för samordning i myndigheternas tillsynsarbete genom exempelvis gemensamma platsbesök och delning av data och information. Att behöva ta emot flera olika tillsynsbesök och lämna i huvudsak samma information till flera olika myndigheter är en onödig börda på företagen. Detta kan möjligen synes vara en detalj men sett över tiden blir kostnaderna betydande, inte minst för mindre och medelstora företag.

3. Lagstiftningsprocessen

Som har framhållits ovan får ambitionen nu inte stanna vid att se över gällande regler utan det måste till förändringar i själva lagstiftningsprocessen och –klimatet för att inte problemen skall återkomma inom kort. Detta är givetvis branschövergripande frågor som i första hand behandlas av Svenskt Näringsliv och NNR men vi vill ändå ta tillfället att lämna några mer övergripande kommentarer.

Den kanske enskilt viktigaste frågan gäller konsekvensanalyser av ny lagstiftning och andra regler. Detta är idag utomordentligt eftersatt och innebär att lagstiftaren och föreskrivande myndigheter många gånger fattar beslut på ett bristfälligt underlag. Även när ändamålet med lagstiftningen är mycket angeläget måste det göras ingående konsekvensanalyser, bl.a. som en del i bedömningen av om målet skulle kunna uppnås med mindre ingripande åtgärder. I det framtida arbetet med konsekvensanalyser måste näringslivet engageras för att bilden skall kunna bli komplett. Arbetet med konsekvensanalyser måste också bli en integrerad del i lagstiftningsprocessen så att resultaten från analysen verkligen kan beaktas vid utformningen av förslagen. Hittills har analyserna (i den mån de överhuvudtaget kan kallas analyser) ofta gjorts först när det i praktiken har avgjorts vilket förslag/vilken linje som skall drivas vidare och har därför inte haft någon som helst betydelse för utgången.

4. Områden och frågor av särskild betydelse

Ovan har vi på ett mycket övergripande plan redogjort för P&K:s inställning i stort till regelförenkling och det nu aktuella initiativet. Som vi också har nämnt kommer våra

konkreta förslag att presenteras först senare i vår när vi har haft möjlighet att i detalj diskutera frågorna med våra medlemsföretag. Nedan har vi dock tagit tillfället att redan nu lyfta fram några särskilt viktiga områden och frågor.

Tillståndsprövning

Tillståndsprövningen enligt miljöbalkens regler om miljöfarlig verksamhet och vattenverksamhet är av utomordentlig betydelse för P&K:s medlemsföretag. Prövningen har blivit allt mer byråkratisk och kräver allt större resurser samt, vilket många gånger är det största problemet, tar allt längre tid. De ändringar som genomfördes år 2005 som en följd av Miljöbalkskommitténs s.k. effektiviseringsbetänkande är steg i rätt riktning men är inte på långa vägar tillräckliga för att lösa nuvarande problem och skapa ett robust och effektivt prövningssystem för framtiden. Denna fråga är dock branschövergripande och P&K kanaliserar sina synpunkter och förslag genom Svenskt Näringsliv. Vi kommer därför inte att beröra denna fråga i fortsättningen.

I anslutning till detta vill vi också framhålla behovet av en effektiv och kompetent prövningsorganisation. Erfarenheterna hittills visar på uppenbara brister i den nuvarande organisationen och det kommer enligt vår bedömning att krävas tämligen radikala förändringar för att komma tillrätta med dessa. Även detta är dock en fråga där vi framöver kommer att agera främst genom Svenskt Näringsliv.

En annan fråga som dock har särskild betydelse för flera av våra medlemsföretag är den om samordningen mellan miljöbalkens tillståndssystem och kraven enligt den s.k. Sevesolagstiftningen. Räddningsverket har i vissa ärenden drivit en tämligen extrem linje ifråga om s.k. säkerhetsrapporter vilket har ställt till betydande problem och tidsutdräkt och det finns starka skäl att se över samordningen inom området.

Kemiska produkter

Ovan har vi i den allmänna inledningen redan nämnt produktregistret och detta är en angelägen fråga. Nu när REACH har antagits måste frågan om produktregistrets framtid övervägas alldeles oberoende av regelförenklingsarbetet men detta bör givetvis vara en viktig utgångspunkt för översynen. P&K avser att återkomma i den frågan längre fram men vill redan nu framhålla att behovet av ett nationellt produktregister med samma struktur och innehåll som idag, minskar kraftigt i och med REACH. Regeringen bör gripa detta tillfälle och antingen avskaffa registret helt eller i vart fall begränsa antalet uppgifter som måste rapporteras till vad som verkligen är nödvändigt och samtidigt förenkla den administrativa hanteringen.

Även i övrigt krävs att den svenska lagstiftningen anpassas till REACH och att detta görs utifrån grundinställningen att vi inom gemenskapen nu skall ha en så långt möjligt gemensam kemikaliereglering. Det är alldeles utmärkt att regeringen nu har tillsatt en utredning med uppdrag att se över detta även om det rimligen borde ha skett tidigare. Det är dock viktigt att utredningen inte arbetar utifrån grundinställningen att alla

tänkbara svenska särlösningar skall behållas så långt det bara går utan istället siktar mot en faktisk harmonisering.

Den svenska regleringen av bekämpningsmedel är ett annat område där P&K ser utrymme för förenklingar.

Avfall

De svenska avfallsreglerna bygger till viss del på EU-regler men innehåller också en betydande del rent nationella regler. Regleringen har vuxit i omfång och blivit alltmer byråkratisk och komplex viket gör att många företag har både svårt att ta till sig reglerna och stora kostnader för att hantera dem.

En viktig del är kraven på rapportering där det enligt våra erfarenheter bör finnas utrymme för förenklingar

Tillståndsplikten för nationella avfallstransporter är en annan del i regelverket som orsakar både praktiska problem och administrativt merarbete för företagen utan en motsvarande miljönytta. Reglerna är till stora delar svensk särreglering och utrymme för förenklingar finns.

Ytterligare en del i reglerna om avfall, som det finns anledning att ifrågasätta, är deponiskatten. Utvecklingen har sprungit ifrån denna punktskatt som numera har en mycket begränsad miljöeffekt. Den innebär dock alltjämt en betydande belastning på företagen och då inte minst genom den administrativa börda som rapporteringskraven innebär.

Transport av farligt gods

Detta är ett av de områden där företagen möter en synnerligen omfattande och detaljerad regelflora. Stora delar av regelverket utgörs av eller är baserat på internationell lagstiftning som lämnar inget eller bara litet utrymme för nationella initiativ. Utrymmet för förenkling i form av direkt avreglering etc. är alltså begränsat. Däremot finns andra åtgärder som kan vidtas för att ändå underlätta företagens vardagliga hantering av regelverket och vi avser att senare inkomma med konkreta förslag i detta avseende.

Rapporteringskrav

Redan de uppgifts- och rapporteringskrav som följer direkt av lagstiftningen är mycket omfattande och inkluderar uppgifter som knappast kan motiveras av miljöskäl. En översyn av dessa regler bör därför vara högt prioriterat i det kommande förenklingsarbetet. Men det finns också skäl att se över de bemyndiganden som ger framförallt tillsynsmyndigheter rätt att kräva in uppgifter m.m. Det har förekommit att

tillsynsmyndigheter har förelagt företag att på nytt komma in med uppgifter som redan har lämnats i bl.a. miljörapporten men då i ett annat ”format” och/eller till en annan myndighet. En sådan dubblering av uppgiftskraven är inte sakligt motiverad och måste undvikas.

I detta sammanhang finns också anledning att som exempel nämna den redovisning av utsläpp/föroreningar som skall lämnas i miljörapportens emissionsdeklaration. Grundregleringen utgörs av en EU-förordning men denna lämnar öppet för nationella tilläggskrav i form av t.ex. lägre tröskelvärden för rapporteringsplikt. Denna möjlighet har Sverige utnyttjat. Förordningen ger uttryckligen denna möjlighet så det handlar inte om någon felaktig ”överimplementering” men icke desto mindre innebär tilläggskraven en klar administrativ börda eftersom det inte bara krävs mätning eller beräkning/uppskattning utan också rapportering varje år. En närmare granskning av behoven av denna information och hur den praktiskt används skulle enligt vår uppfattning visa att kraven kan anpassas till EU-förordningen utan att göra avkall på skyddet för hälsa och miljö.

Krav på säkerhetsdokumentation (dvs. information om risker och riskhantering vid verksamheter och/eller anläggningar) ställs enligt flera olika lagstiftningar som är både överlappande och parallella. Inte sällan har företag att uppfylla flera av dessa olika regelverk och det finns en klar brist i samordning som gör att rapporteringskraven blir onödigt omständliga och tidskrävande. Även inom detta område finns ett utrymme för förenklingar.

Övrigt

En annan svensk särlösning som det finns skäl att överväga inom ramen för detta regelförenklingsprojekt är NOx-avgiften. Avgiften innebar de facto en dubbelreglering av NOx-utsläppen eftersom de berörda verksamheterna regelmässigt är tillståndspliktiga och har utsläppsvillkor som omfattar även NOx. Samtidigt kan konstateras att avgiftssystemet omfattar bara en mycket liten del av Sveriges totala utsläpp av NOx. Redan av dessa skäl bör avgiften undanröjas men den innebär dessutom en avsevärd administrativ belastning för berörda företag utan någon däremot svarande miljönytta

Med vänliga hälsningar
Plast- & Kemiföretagen

Owe Fredholm
VD

Regelförenkling inom fyrverkeriområdet

Fyrverkeribranschen verkar inom ett genomreglerat område och det är idag mycket svårt att få en helhetsbild av vad man har att rätta sig efter om för den som skulle vilja starta upp en ny verksamhet med import av fyrverkeriartiklar. Många av de regler som finns utgår också från ett mer eller mindre renodlat myndighetsperspektiv med lite hänsyn till brukarnas behov, och dessutom finns betydande utrymmen för tolkningar vilket gör att tillämpningen ute i kommunerna många gånger är inkonsekvent och olikformig. Det finns enligt branschens bedömning betydande utrymme för förenklingar och avregleringar utan att det behöver göras avkall på säkerhetsnivån.

Nedan ges ett försök till att sammanfatta nuläget inom olika områden med avseende på problemen med nuvarande regleringar. Vidare lämnas vissa förslag på regler som kan tas bort eller förenklas i syfte att minska den administrativa bördan eller på annat sätt underlätta för berörda verksamhetsutövare.

Tillståndskrav

Inom området förekommer ett stort antal tillståndskrav vilka i vissa delar är onödigt långtgående och innebär omotiverade begränsningar för och bördor på branschen.

Tillverkningstillstånd (fullständigt eller begränsat) - söks hos Räddningsverket och kostar 10.000 kr per halvår plus 4 kr per kilo importerade varor. Avgiften är till för att finansiera myndighetens tillsyn. Detta tillstånd behövs bara för företag som "tillverkar", dvs nytillverkar eller på ett eller annat sätt ”modifierar” fyrverkeripjäser. Definitionen av vad som är "tillverkning" är emellertid mycket bred. Så snart någon form av bearbetning görs på en pjäs så räknas det som tillverkning, även om bearbetningen enbart består i ett enkelt ingrepp för att öka säkerheten vid avskjutningen.

Importtillstånd - måste sökas före varje import av en artikel som inte är godkänd i Sverige, dvs formellt varje gång ett prov på en ny vara tas in i landet. Det finns dock en utbredd misstanke i branschen om att vissa aktörer struntar i tillståndskravet och detta utan att myndigheterna ingriper. Vidare förekommer att myndigheterna, i de tillstånd som ges, föreskriver begränsningar av den vikt/volym som får importeras trots att något lagstöd för denna typ av begränsningar inte finns.

Mot denna bakgrund föreslås att kravet på importtillstånd tas bort helt och hållet. Tillståndet fyller ingen funktion och synbarligen sker heller ingen tillsyn av att kravet efterlevs. Alternativt föreslår vi att tillståndskravet omformuleras så att det gäller per företag och inte per produkt. Ett företag kan då ansöka om ett generellt tillstånd att importera produkter, eller vissa typer av produkter.

Tillstånd för förvaring - söks hos den lokala polismyndigheten om det gäller bara försäljning/lagerhållning och hos Räddningsverket om det även gäller tillverkning.

I tillstånden finns krav på lagerutrymmen, att dessa ska vara säkra och att de ska uppfylla olika villkor. Bland annat ska en zonindelning göras utifrån Elsäkerhetsverkets föreskrifter, men det kan ibland vara mycket svårt att i samråd med myndigheterna enas om när en viss lokal uppfyller de gällande bestämmelserna.

Handelstillstånd - generella eller begränsade, söks per butik och kostar 2000 kr per ansökan. Första gången ett tillstånd beviljas gäller det ett år, och vid ansökan om förlängning så kan tillståndet gälla 3 eller 5 år (godtyckligt hur länge).

Ett villkor som regelmässigt föreskrivs i handelstillstånden är att leverantören ska utbilda föreståndare och ställföretränande föreståndare i vilka lagar och regler som gäller, och detta skall göras varje gång en ansökan om handelstillstånd beviljas. Denna hantering kan med fördel förenklas. Om ansökan avser förnyelse av ett tidigare beviljat tillstånd och det är samma personer som enligt det tidigare beviljade tillståndet samt ingen annan väsentlig förändring skett av verksamheten eller regelverk sedan den förra ansökan beviljades, är kravet på utbildning överflödigt och kan avskaffas.

Ett annat problem i samband med tillståndsgivningen är begränsningar med avseende på lagerhållning. Sådana krav är givetvis motiverade men tillämpningen har nu gått därhän att många butiker tvingas att ta leveranser flera gånger per dag under försäljningssäsongen vilket är förkastligt, både ur säkerhets- och miljösynpunkt. Den direkta och enda mätbara effekten av de mängdgränser som nu tillämpas är att antalet transporter ökar, och att lagret av fyrverkeriartiklar i praktiken flyttas från butikerna ut på vägarna. I praktiken handlar det många gånger om bara timmar eller möjligen någon eller några dagar där vissa volymökningar skulle bli aktuella men trots detta innebär nuvarande begränsningar betydande merarbete och besvär för företagen. Vi anser därför att större lagervolymer måste tillåtas. I många fall skulle tillståndskravet också kunna ersättas med en enkel anmälan på motsvarande sätt som i Danmark.

Ett annat inte helt ovanligt problem är polismyndigheterna handläggningstider. Det förekommer inte sällan att polisen dröjer med att utfärda tillstånd även om en ansökan lämnas in i mycket god tid. Det finns flera exempel där polisen mycket sent (dagarna just före jul) återkommit med krav på åtgärder som måste vidtas för att tillstånd för försäljning inför nyår ska utfärdas, trots att ansökan lämnades in många månader i förväg.

Idag säger förvaltningslagen bara att tillståndsansökningar ska hanteras "skyndsamt".

För att ge verksamhetsanvändare en rimlig chans att hinna utföra de skyddsåtgärder som kan krävs föreslås att myndigheternas hantering av tillståndsärenden tidsbegränsas till maximalt en månad från ansökningsdatum. En tillståndsansökan som inte behandlats inom denna tid skall per automatik anses beviljad.

Tillstånd för att få skjuta fyrverkerier - söks hos polisen och kostar 600 kr per gång. I praktiken avgöra utövarna/användarna själva om tillstånd förväntas krävas, och om en yrkesmässig användare söker tillstånd krävs så beviljas det regelmässigt. För yrkesmässiga användare sker aldrig någon egentlig prövning utan det är ett rent formellt förfarande. Enligt tidigare regler krävdes endast en anmälan.

Samtidigt som de yrkesmässiga utövarna har fått en tyngre börda i och med att det nu krävs ett formellt tillstånd kan säkerheten sägas ha försämrats jämfört med tidigare, eftersom "vem som helst" kan få tillstånd utan att någon egentlig prövning av vare sig kompetens och säkerhet sker. De gånger tillstånd har nekats har det oftast skett med hänvisning till "att eldningsförbud råder". Hanteringen av tillståndsgivningen varierar också kraftigt inom landet och ett stort inslag av godtycke råder.

Mot denna bakgrund föreslås att kravet på tillstånd avskaffas för yrkesmässiga användare och ersätts med krav på anmälan till polisen. Eventuellt kan någon form av licens eller certifiering krävas för att avgöra om en person har den kompetens som krävs för att räknas som yrkesmässig användare.

I avvaktan på en ändring av regelverket bör Rikspolisstyrelsen gå ut med rekommendationer om vilka krav som ska uppfyllas för att tillstånd för skjutning ska beviljas.

Tillstånd att transportera svartkrut. Regelverket kring svartkrut, om hur detta får anskaffas, transporteras och förvaras, är mycket komplicerat. Det krävs tillstånd för att få köpa krut och för att få transportera det, och även om dessa tillstånd har meddelats så är det inte därmed givet att tillståndshavaren också får förvara krutet. Detta kan naturligtvis ställa till problem, och i värsta fall uppmuntra till "att ha lagret i bilen". För gränsöverskridande transporter finns också krav på tillstånd från varje land som transporten passerar genom, och att en del länder (bl a Tyskland) tar ut en avgift för ett sådant tillstånd.

Reglerna bör ändras på så sätt att när ett företag väl beviljats överförings-tillstånd (dvs tillstånd att köpa svartkrut) så bör detta innebära att man även har tillstånd att transportera det sitt lager och, under förutsättning att lager-byggnaden uppfyller all tillämpliga krav, förvara det.

Lastnings- och lossningstillstånd. Ett transportföretag som transporterar fyrverkerier (Klass 1 i ADR) måste ha lastnings- och lossningstillstånd från polisen vid varje tillfälle som lastning eller lossning ska ske, oavsett mängd. En privatperson däremot får transportera, lasta och lossa hur mycket som helst så länge det är för eget bruk.

Kravet på lastnings- och lossningstillstånd fyller inte någon rimlig funktion och bör därför avvecklas.

Godkännande av produkter

Alla fyrverkeriprodukter måste godkännas av Räddningsverket innan de får säljas eller skjutas. Innan en produkt kan godkännas måste den provskjutas i tolv exemplar. För prövningen utgår också en avgift på 1 600 kr per produkt till Räddningsverket. För större pjäser innebär detta att den totala kostnaden för ett godkännande kan komma att överstiga 10 000 kr exklusive egen arbetstid. På senare tid har man dock kunnat få godkännanden som täcker en hel "familj" av produkter, t ex med olika färgeffekter. Några kriterier om vad som får ingå i en "familj" finns dock inte utan vilket öppnar för godtyckliga bedömningar.

En produkt som godkänts i Sverige får skjutas även de flesta andra EU-länder, t ex i Danmark, Tyskland och Storbritannien. Det omvända gäller däremot inte vilket innebär att det alltid krävs ett nationellt godkännande för produkter som skall skjutas av i Sverige.

Om en godkänd produkt på något sätt måste modifieras innan avskjutningen så räknas den som en ”ny” produkt, som kräver ny provskjutning och nytt tillstånd (inklusive avgifter enligt ovan). Detta oavsett hur stor eller liten modifiering som gjorts. Om exempelvis avskjutningen ska ske inomhus där takhöjden är begränsad, så kan en anpassning av produkten behöva göras (normalt innebär detta att ”röret” kortas) som en ren säkerhets-åtgärd för att pjäsen inte skall riskera att gå igenom taket. Även i ett sådant fall krävs att tolv provskjutningar görs med den förkortade rörlängden, och att ny avgift betalas innan tillstånd kan erhållas för att få skjuta den "nya" produkten.

Kravet på godkännande kan och bör avskaffas för yrkesmässiga användare. Dessa har erforderlig kontroll på de produkter som importeras, och produkterna är väl testade av tillverkaren innan de sätts på marknaden. Att tolv exemplar av en produkt fungerar som avsett säger för övrigt lite om hur säker en produkt är, och hittills har det veterligen aldrig inträffat att en produkt för professionell användning inte har fått godkännande efter den så kallade

provskjutningen. Den certifiering eller licensgivning som föreslås ovan skulle även kunna omfatta rätten att bedöma en produkts lämplighet och de skyddsavstånd m.m. som krävs. För produkter som är avsedda att säljas till allmänheten kan dock kravet på godkännande även i fortsättningen vara berättigat. Möjligen kan kravet på godkännande av Klass 1-produkter (tomtebloss och liknande) tas bort.

Bestämmelserna om transportskydd och andra transportregler

De nya reglerna om transportskydd (kapitel 1.10 i ADR) har medfört att gods inte får lämnas obevakat på en terminal över en helg. I praktiken medför detta att det blir omöjligt att få gods levererat en måndag eller en annan dag som infaller efter en helgdag. År 2007 finns det bara en enda dag mellan jul och nyår (fredag den 28 december) då det är möjligt att få leverans av fyrverkerier.

En effekt av de hårt reglerade transporterna blir att många transportföretag helt enkelt vägrar att ta emot styckegods av klass 1. Kraven att sätta sig in i alla regelverk och efterleva dem gör att många företag bedömer det som ekonomiskt olönsamt att befatta sig med denna typ av transporter.

Ett resultat blir att det blir mycket svårt att hitta transportörer som är villiga att åta sig fyrverkeritransporter, och det blir mer eller mindre en monopolsituation i större delen av landet där det finns ett enda transportföretag att anlita, vilket naturligtvis påverkar pris-sättningen. Detta är en i längden ohållbar situation och transportregleringen bör ses över i syfte att med bibehållen säkerhet öka förutsättningarna för andra aktörer att åta sig uppdrag och därmed stärka konkurrensen på marknaden för transporter av dessa produkter.

Sammanfattning

Sammanfattningsvis kan konstateras att när det gäller regleringen av fyrverkerier föreligger ett grovt systemfel. Systemet är primärt straffande i stället för stödjande och korrigerande. Det spelar ingen roll för företagen hur duktiga de är och hur mycket de ökar sin kompetens i hur deras produkter kan hanteras på ett säkert sätt, de byråkratiska och de ekonomiska pålagorna blir ändå bara fler och fler.

Förutom att den totala regelbördan kan uppmuntra mindre seriösa företag att "köra vid sidan om" är det mycket svårt att utifrån säkerhetsaspekter och olycksrisker motivera den omfattande byråkrati ligger inbyggd i det nuvarande systemet. Veterligen har det aldrig inträffat en enda olycka i Sverige som yrkesmässig transport eller hantering av fyrverkerier varit orsak till.

Ett framtida system bör istället lägga mer ansvar på företagen/de yrkesmässiga aktörerna och innehålla incitament för god kontroll och säkerhet genom att de företag som visar sig vara duktiga med tiden skulle ges utökat ansvar och förenklade tillståndsförfaranden med mera. Detta skulle uppmuntra säkerhetsarbetet i företagen och ge en "morot" i stället för en "piska" som drivkraft.

Branschen deltar gärna i en dialog om det framtida regelverket men vill framhålla att samråd med branschen måste ske fortlöpande, och inte bara när en myndighet har ett färdigt förslag att presentera. En stor kompetens finns idag ute i företagen och vi ser även som samhällsekonomiskt viktigt att denna kompetens tas tillvara i det förebyggande säkerhetsarbetet.